

Kacper Milkowski¹

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ORCID ID: 0000-0003-4367-0365

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO

ABSTRACT

Overview of the decisions of the Polish Supreme Court

The Resolution of the Polish Supreme Court of March 24, 2022 (case file no. III CZP 48/22) is of particular importance for legal practice. The Court indicated that the sanction of nullity provided for in Article 6 (1) of the Act of March 24, 1920 on the Acquisition of Real Estate by Foreigners does not apply to the acquisition of real estate on the basis of a legally binding decision on the division of joint property after the termination of joint property between spouses. In the Resolution of April 13, 2022 (III CZP 90/22), the Polish Supreme Court stated that minors who are step-siblings are not participants in the proceedings for establishing contact between them (Article 1136 of the Code of Commercial Companies). Moreover, in the Resolution of April 13, 2022 (III CZP 85/22), the Polish Supreme Court decided that the submission of an application for the preparation of a justification and the delivery of a decision with the justification does not constitute a condition for the admissibility of a complaint against the decision referred to in Article 7661 § 1 of the Polish Code of Civil Procedure. In addition, the Polish Supreme Court, in the Resolution of April 6, 2022 (III CZP 12/22), stated that the court of the second instance, in a closed session, may issue a decision to quash the judgment and discontinue the proceedings

¹ Doktorant w Katedrze Prawa Międzynarodowego Publicznego i Prawa Unii Europejskiej na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

in a panel of three judges (Article 386 § 3 in connection with Article 367 § 3 in connection with Article 374 of the Polish Code of Civil Procedure).

Keywords: Supreme Court, judiciary, criminal proceedings, civil proceedings, guardianship court, resolution, sanction of nullity

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, orzecznictwo, postępowanie karne, postępowanie cywilne, sąd opiekuńczy, uchwała, sankcja nieważności

Sprawy z zakresu prawa cywilnego i gospodarczego

Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 90/22

Małoletni będący rodzeństwem (przyrodnim) nie są uczestnikami postępowania w sprawie o ustalenie kontaktów między nimi (art. 113⁶ k.r.o.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 85/22

Złożenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem nie stanowi przesłanki dopuszczalności zażalenia na postanowienie, o którym mowa w art. 766¹ § 1 k.p.c.

Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 76/22

Sąd opiekuńczy może zagrozić osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za ich niezrealizowanie (art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.) także wtedy, gdy w ugodzie użyto określenia, że uprawniony ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a pominięto będący odpowiednikiem prawa obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów.

Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 54/22

W sprawie o rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zawiązanej przez kilka gmin dla realizowania celu polegającego na zaspokajaniu potrzeb ich mieszkańców w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków nie istnieje między spółką a tymi gminami współuczestnictwo bierne konieczne; ochronę interesu gminy jako współnika zabezpiecza możliwość zgłoszenia interwencji ubocznej.

Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 80/22

1. Wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania z uwagi na niemożność zachowania standardów ochrony środowiska przed hałasem w związku z funkcjonowaniem lotniska (art. 135 ust. 1 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1973) nie stanowi samodzielnej podstawy roszczenia odszkodowawczego z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, określonego w art. 129 ust. 2 tej ustawy.
2. Za ograniczające sposób korzystania z nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 ustawy mogą być uznane wyłącznie postanowienia aktu ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania określające nakazy, zakazy i zalecenia skierowane do właścicieli nieruchomości (art. 135 ust. 3a powyższej ustawy).

Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 63/22

1. W stosunku do byłego członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej syndyk kasy nie może domagać się wyrównania różnicy między wkładem zadeklarowanym a wkładem wpłaconym
2. Byli członkowie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej uczestniczą w stratach bilansowych kasy na zasadach określonych w stosownej uchwale walnego zgromadzenia.
3. Roszczenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej o spełnienie przez byłych członków świadczenia pieniężnego z tytułu ich uczestnictwa w stratach bilansowych staje się wymagalne z chwilą wezwania ich do spełnienia tego świadczenia. W razie ogłoszenia upadłości kasy oszczędnościowo-kredytowej wezwania do spełnienia świadczenia, o którym mowa, dokonuje syndyk, o ile przed ogłoszeniem upadłości walne zgromadzenie kasy podjęło uchwałę o pokryciu straty z uwzględnieniem świadczeń ze strony członków lub byłych członków kasy. Na skutek podjęcia takiej uchwały dochodzi do konkretyzacji obowiązku uczestnictwa w stratach kasy przez członków lub byłych członków kasy.
4. Roszczenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej lub jej syndyka z tytułu uczestnictwa członków kasy lub byłych członków kasy w pokrywaniu strat bilansowych jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej. W odniesieniu do tego typu roszczeń członkowie lub byli członkowie kasy co do zasady mają status konsumenta.

Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 44/22

W postępowaniu o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego sąd nie bada, czy roszczenie objęte tytułem wykonawczym przedawniło się (art. 794 k.p.c.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2022 r., III CZP 12/22

Postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania sąd drugiej instancji na posiedzeniu niejawnym może wydać w składzie trzech sędziów (art. 386 § 3 w zw. z art. 367 § 3 w zw. z art. 374 k.p.c.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 24 marca 2022 r., III CZP 48/22

Przewidziana w art. 6 ust. 1 ustawy z 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 2278) sankcja nieważności nie ma zastosowania do nabycia nieruchomości na podstawie prawomocnego postanowienia o podziale majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., I NSNc 601/21

1. Pierwotnie uprawniony do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabywa odrębną własność lokalu na podstawie art. 17¹⁸ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych bez obciążeń hipotecznych ciężących wcześniej na nieruchomości spółdzielczej.
2. Zarówno hipoteka, jak i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu podlegają konstytucyjnej i w zasadzie równej ochronie (art. 64 ust. 2 Konstytucji RP). Na rzecz przyznania ochrony osobom, którym przysługują spółdzielcze własnościowe prawa do lokali, przed ochroną wierzycieli hipotecznych spółdzielni przemawiają jednak dodatkowo art. 75 ust. 1 i art. 76 Konstytucji RP.

3. Istnieje zasadnicza różnica pomiędzy przyjętymi przez prawodawcę rozwiązaniami odnośnie do sposobu rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej oraz skargi nadzwyczajnej. W przypadku uwzględnienia skargi kasacyjnej zasadą jest wydanie przez Sąd Najwyższy orzeczenia kasatoryjnego, uchylającego zaskarżone orzeczenie i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania sądowi niższej instancji (art. 398¹⁵ k.p.c.), natomiast orzeczenie reformatoryjne (co do istoty sprawy) może być wydane tylko, gdy skarżący złoży odpowiedni wniosek i gdy jedyną zasadną podstawą skargi kasacyjnej (i to oczywiście uzasadnioną) jest naruszenie prawa materialnego (art. 398¹⁶ k.p.c.). W przypadku uwzględnienia skargi nadzwyczajnej sposób rozstrzygnięcia został uzależniony od „wyników postępowania”. Ten sposób sformułowania art. 91 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym daje wyraźną preferencję orzeczeniu co do istoty sprawy przed przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu sądowi.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lutego 2022 r., III CO 25/22

Zgodnie z art. 45 § 1 k.p.c., jeżeli na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo. Natomiast w art. 45 § 2 k.p.c. przewidziano, że o oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew (art. 45 § 2 k.p.c.). Na tej podstawie należy stwierdzić, że w obowiązującym stanie prawnym organem uprawnionym do wystąpienia do Sądu Najwyższego jest wyłącznie sąd, a w konsekwencji z wnioskiem na podstawie art. 45 § 1 k.p.c. powinien wystąpić sąd we właściwej formie (art. 354 k.p.c.). Zarządzeniem sędziego nie spełnia wymogów z art. 45 § 2 k.p.c.

Uchwała Sądu Najwyższego z 2 lutego 2022 r., III CZP 32/22

W razie zbiegu – w postępowaniu egzekucyjnym z użytkownika wieczystego – uprawnienia wierzyciela (pauliańskiego), względem którego czynność prawna zbycia tego prawa, zawarta między dłużnikiem a osobą trzecią, została uznana za bezskuteczną (art. 532 k.c.), z uprawnieniem wierzyciela (hipotecznego), który uzyskał na tym prawie zabezpieczenie hipoteczne na podstawie czynności prawnej zawartej z osobą trzecią, ale przed ujawnieniem w księdze wieczystej roszczenia wierzyciela pauliańskiego, mają zastosowanie reguły pierwszeństwa wynikające z ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2204), chyba że wierzyciel pauliański zakwestionował skutecznie czynność prawną ustanowienia hipoteki w trybie skargi pauliańskiej realizowanej w formie powództwa albo zarzutu przeciwko wierzycielowi hipotecznemu (art. 531 § 1 i 2 k.c.).

Sprawy z zakresu prawa karnego

Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 16/21

1. Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej może posługiwać się skrótem nazwy w brzmieniu: „Fundusz Sprawiedliwości”, co w istocie winno

rozstrzygać semantyczne wątpliwości sądu odnośnie do tego, że jest to ten sam fundusz, o którym mowa w art. 43a, 47, 57a k.k. (*clara non sunt interpretanda*).

2. Cele przeznaczenia środków funduszy, określone w art. 43 § 8 k.k.w., stwarzają możliwość ich rozdysponowania do podmiotów, które nie zajmują się wsparciem pokrzywdzonych ani pomocą *stricte* postpenitencjarną. Tyle tylko, że ocena takiego zakresu pomocy i zasad praktycznego funkcjonowania funduszu jaskrawo wykracza poza funkcje orzecznicze sądu.
3. Nie jest dobrą praktyką nadawanie tego samego znaczenia różnym zwrotom (choćby w ramach alternatywy), taki zabieg narusza bowiem zasadę konsekwencji terminologicznej (§ 10 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 283). Jeśli ustawodawca zasady tej nie respektuje, to stosowanie prawa musi natomiast uwzględniać konieczność odstąpienia od zasady wykładni synonimicznej. Bez znaczenia w tej materii jest kwestia posługiwania się zamiennie określeniami: „Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej” oraz „Fundusz Sprawiedliwości” w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (t.j. Dz.U. 2019.683), czy sformułowanie odpowiedniej nazwy departamentu w strukturach wewnętrznych Ministerstwa Sprawiedliwości. Określenia: „Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej” i „Fundusz Sprawiedliwości” odnoszą się bowiem do tego samego funduszu. Stąd – *de lege lata* – dopuszczalne jest posługiwanie się obiema tymi nazwami.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 18/21

Istnienie barier procesowych powodujących niedopuszczalność modyfikacji kwalifikacji prawnej w postępowaniu odwoławczym (art. 434 § 1 k.p.k., art. 455 zd. drugie k.p.k.) wpływa wyłącznie na ograniczenie swobody sądu odwoławczego w zakresie ewentualnego skorygowania wyroku sądu *meriti* co do błędnego rozstrzygnięcia w przedmiocie kwalifikacji prawnej w kierunku obiektywnie trafnym. Powyższe ograniczenia procesowe nie rzutują jednak na sposób dokonywania oceny kwalifikacji w prymacie ustalenia właściwego składu sądu rozpoznającego sprawę na rozprawie apelacyjnej, który został uzależniony wyłącznie od zobiektywizowanej (a zatem autonomicznej od istniejących w danym układzie procesowym uwarunkowań związanych z procesowymi ograniczeniami orzekania na niekorzyść oskarżonego) oceny kwalifikacji prawnej czynu będącego przedmiotem postępowania (zagrożenie za przestępstwo wyznaczone przez przepis art. 14fa ustawy o zwalczaniu COVID-19).

Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 12/21

Norma intertemporalna zawarta w art. 2 § 1 k.w. (podobnie jak w art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 2 k.k.s.) znajduje zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią ich wypełnienie (przepisy blankietowe), jeżeli w ustawie nie przewidziano stosownych uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 8/21

Brak ustnego ogłoszenia wyroku wydawanego na rozprawie głównej (art. 418 § 1 k.p.k.), niezależnie od wadliwej formy zastępującej ogłoszenie, w tym przy zastosowaniu art. 100 § 1a k.p.k., powoduje, że nie dochodzi do wydania wyroku. Dokument opatrzony nazwą „wyrok”, nawet jeżeli zostanie włączony do akt sprawy, nie wywołuje skutków prawnych, w tym w szczególności nie uprawnia stron postępowania do wniesienia środka odwoławczego albo nadzwyczajnego środka zaskarżenia. W razie wniesienia takiego środka prezes sądu (przewodniczący wydziału, upoważniony sędzia) powinien odmówić jego przyjęcia, a w wypadku jego błędnego przyjęcia i przekazania akt sprawy sądowi odwoławczemu albo Sądowi Najwyższemu sąd ten powinien pozostawić wniesiony środek zaskarżenia bez rozpoznania – wobec braku substratu zaskarżenia. W takim wypadku nie ma podstaw do umorzenia postępowania odwoławczego lub kasacyjnego.

Wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I NKRS 14/22

1. Przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie jest elementem konstrukcyjnym skargi kasacyjnej. Uchybienia w zakresie tego wymagania nie podlegają naprawieniu i skutkują odrzuceniem skargi kasacyjnej *a limine* jako niedopuszczalnej (art. 398⁶ § 2 i 3 w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Dotyczy to przede wszystkim konieczności samego przytoczenia podstaw kasacyjnych, tj. wskazania naruszonych przepisów prawa i postaci tego naruszenia, ale także uzasadnienia podstaw kasacyjnych przez wyjaśnienie, na czym naruszenie to – zdaniem skarżącego – polegało i jaki mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Uzasadnienie to powinno być wyodrębnione w sposób redakcyjny i treściowy wśród pozostałych elementów skargi.
2. Spełnienie warunku przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia polega na tym, że skarżący powinien wskazać, na której z przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. podstaw kasacyjnych opiera skargę kasacyjną, przytoczyć – oznaczone numerem artykułu (paragrafu, ustępu) ustawy – naruszone przepisy prawa i wyjaśnić, na czym ich naruszenie polega, a także wykazać, że naruszenie przepisów postępowania mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2022 r., IV KK 475/21

Wstrzymanie wykonalności zaskarżonego orzeczenia należy do sytuacji wyjątkowych, uzasadnionych szczególnymi i jednoznacznymi w swej wymowie okolicznościami. Wprowadza bowiem wyjątek od zasady niezwłocznej wykonalności prawomocnych orzeczeń, wynikającej z art. 9 k.k.w., prawomocne wyroki korzystają zaś z domniemania ich prawidłowości (*res iudicata pro veritate accipitur*). Samo wniesienie kasacji nie ma więc *ex lege* wpływu na wykonanie zaskarżonego nią prawomocnego rozstrzygnięcia. Nie stanowi zatem ani dostatecznej podstawy do wstrzymania wykonania prawomocnych wyroków, ani nie wzrusza prawomocności zaskarżonego orzeczenia. Powodem wstrzymania wykonania prawomocnego orzeczenia w trybie art. 532 § 1 k.p.k. nie może być tylko (mniejsza czy większa) dolegliwość dla skazanego związana z koniecznością odbywania kary, czy, tym bardziej – jak w ocenianym przypadku – stosowaniem środków karnych w postaci zakazu zajmowania stanowiska.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III KO 17/22

Wprawdzie dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k., sprzeciwia się takim sytuacjom, aby o ewentualnej odpowiedzialności karnej osób najbliższych dla sędziów orzekających w sądzie właściwym rozstrzygali sędziowie tego sądu, to jednak tego rodzaju automatyzm w zakresie stosowania wspomnianej instytucji nie występuje, gdy oskarżony jest mężem sędziego jedynie sądu podległego sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy. Podobnie w sytuacji, w której oskarżony wykonywał zawód adwokata m.in. w okręgu sądu właściwego do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych i w związku z tym utrzymywał relacje zawodowe i towarzyskie z sędziami orzekającymi w tym sądzie, nie determinuje potrzeby przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, ale wymaga zbadania intensywności tych kontaktów zawodowych oraz uwzględnienia samego charakteru sprawy. Uwzględnienie jednak obu tych okoliczności łącznie, a także konfliktu interesów pomiędzy oskarżonym a sądem apelacyjnym w związku z wytoczeniem przez oskarżonego powództwa przeciwko temu sądowi oraz sam charakter sprawy karnej, dotyczącej działalności zawodowej adwokata, mogącej budzić zainteresowanie opinii publicznej, uzasadnia zastosowanie w tej sprawie instytucji określonej w art. 37 k.p.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 2022 r., I KK 204/20

1. Nie jest możliwe stosowanie instytucji czynu ciągłego do przestępstw trwałych, wieloodmianowych, zbiorowych oraz przestępstw z reguły popełnianych powtarzającymi się zachowaniami.
2. Nie ma podstaw do uznania, że uprzednie prawomocne skazanie za przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s., popełnione w innym miejscu, stanowi przeszkodę procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej, a to z uwagi na niespełniony warunek tożsamości czynów.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lutego 2022 r., III KO 10/22

Początek biegu terminu do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego wyznacza zarządzenie prezesa sądu (lub innej upoważnionej osoby) o przydzieleniu sprawy do rozpoznania danemu sędziemu lub wyznaczeniu sędziego do orzekania w tej sprawie (w składzie wieloosobowym). Końcowa zaś data tego terminu wskazana została w art. 41 § 2 k.p.k. i jest nią, co do zasady, rozpoczęcie przewodu sądowego (wniosek zgłoszony później pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu). Do wniosku nadanego w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej stosuje się art. 124 k.p.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2022 r., II DK 116/21

Niepodpisanie orzeczenia przez którąkolwiek z osób biorących udział w jego wydaniu (art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.) stanowi naruszenie zasady, że orzeczenie podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego, nie wyłączając przegłosowanego, chyba że orzeczenie zamieszczono w protokole (art. 113 k.p.k.). Obowiązujące przepisy nie dopuszczają możliwości uzupełnienia orzeczenia po jego ogłoszeniu poprzez złożenie brakujących pod nim podpisów i to niezależnie od przyczyn tego braku. Uchybienie to nie może być

w żaden sposób konwalidowane, co w konsekwencji wprost obliguje – zgodnie z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. *in fine* – do uchylecia orzeczenia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2022 r., II KO 111/21

Rozwiązanie zawarte w treści art. 532 § 1 k.p.k., będące odstępstwem od wyrażonej w przepisie art. 9 § 3 k.k.w. zasady natychmiastowej wykonalności prawomocnych wyroków, ma charter wyjątkowy. Zastosowanie tej instytucji możliwe jest przy jednoczesnym spełnieniu dwóch warunków, to jest wystąpienia sytuacji oczywistej zasadności zarzutów kasacyjnych (lub podstaw uzasadniających wznowienie zakończonego prawomocnym orzeczeniem postępowania sądowego) oraz wykazania przez wnioskodawcę, że dalsze wykonywanie orzeczenia mogłoby wywołać wyjątkowo dolegliwe i nieodwracalne dla skazanego skutki.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2022 r., V KK 357/21

Wykonanie tłumaczenia zgodnie ze zleceniem uzasadnia przyznanie wynagrodzenia według stawek przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2022 r., III KZ 5/22

Zgodnie z treścią art. 457 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 k.p.k., jeżeli sąd odwoławczy zmienia lub utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, sąd sporządza uzasadnienie wyroku na wniosek strony złożony w terminie siedmiu dni od daty ogłoszenia wyroku. Zgodnie z art. 422 § 2a k.p.k. jedynie dla oskarżonego pozbawionego wolności, który nie ma obrońcy i – pomimo złożenia wniosku o doprowadzenie go na termin rozprawy, na którym ogłoszono wyrok – nie był obecny podczas ogłoszenia wyroku, termin wymieniony w § 1 biegnie od daty doręczenia mu wyroku, a nie daty ogłoszenia. Termin do złożenia wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego i jego doręczenie stronie jest terminem zawitym, co oznacza, że dokonanie czynności procesowej po jego upływie nie wywołuje skutków prawnych. Nieobecność oskarżonego na ogłoszeniu wyroku nie rodzi po stronie sądu obowiązku doręczenia mu czy to orzeczenia, czy też odrębnego pouczenia o treści art. 100 § 3 k.p.k. w zw. z art. 422 § 1 k.p.k.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., III KK 493/21

Zastosowanie instytucji wstrzymania wykonania prawomocnego orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym musi być warunkowane przewidywaną realnie skutecznością wniesionej kasacji. Tylko w takiej sytuacji możliwe jest uwzględnienie wniosku, a więc powstrzymanie negatywnych skutków mogących powstać w sytuacji, gdyby prawomocne orzeczenie obarczone rażącym błędem było wykonywane.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., V KZ 4/22

Jak wynika z art. 127a § 2 k.p.k., w wypadku wyznaczenia obrońcy lub pełnomocnika z urzędu termin do dokonania czynności przez wyznaczonego przedstawiciela procesowego rozpoczyna bieg od daty doręczenia mu postanowienia lub zarządzenia o tym wyznaczeniu. Twierdzenia generalnego zastępcy, że działał na podstawie informacji od

poprzedniego obrońcy, odnośnie do tego, kiedy do kancelarii wpłynęło zarządzenie o wyznaczeniu obrońcą z urzędu, uznać należy za nieprofesjonalne. Stając się substytutem obrońcy, ma obowiązek zapoznać się z aktami sprawy. Wówczas zorientowałby się, od kiedy w istocie biegł termin do wniesienia kasacji.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., III KS 3/22

Treść art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. wskazuje, że kompetencje Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ograniczają się jedynie do zbadania, czy sąd odwoławczy, uchylając wyrok sądu pierwszej instancji, zasadnie stwierdził, iż w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo też że do uchylenia wyroku doszło wobec wystąpienia przesłanki określonej w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też uchylenie wyroku spowodowane było koniecznością przeprowadzenia w całości przewodu sądowego. W ramach postępowania skargowego zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy ogranicza się zatem do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. W przypadku powołania się – przy uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji – przez sąd odwoławczy na regułę *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa prowadzona przez Sąd Najwyższy obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem ustalenia, czy sąd odwoławczy nie dostrzegwał innych podstaw do uchylenia wyroku (niż ta wymieniona w tym przepisie – jeśli takowe były, to powinien podjąć określone czynności w toku postępowania odwoławczego), a więc w konsekwencji że uniewinniono osobę, co do której sąd odwoławczy nie miał wątpliwości, iż jest sprawcą czynu zabronionego i spełnia warunki karalności za ten czyn, a tylko właśnie z powodu regulacji z art. 454 § 1 k.p.k. nie mógł tej osoby skazać. Nie można bowiem poprzez zarzut naruszenia art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. kwestionować merytorycznego stanowiska sądu odwoławczego, a jedynie to, czy dawało ono podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., I KO 72/21

Obowiązkiem skarżącego jest wskazanie konkretnych czynności procesowych, których organ nie podjął lub dokonał wadliwie, powodując w ten sposób nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu, a powinnością sądu rozpoznającego skargę na przewlekłość postępowania jest odniesienie się do okoliczności wskazywanych w skardze jako uzasadniających żądanie strony. Konieczność dokonania oceny terminowości czynności podejmowanych zarówno na obecnym, jak i poprzednich etapach postępowania występuje zatem tylko wówczas, gdy skarżący wskaże konkretne zarzuty odnoszące się do tych faz postępowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., IV KO 2/22

Przepis art. 37 k.p.k. jako wyjątkowy nie podlega interpretacji rozszerzającej. Przekazanie sprawy winno nastąpić jedynie w sytuacji, gdy występują realne okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie oraz o tym, że tylko przekazanie sprawy stworzy lepsze możliwości do trafnego rozstrzygnięcia w przedmiocie tego procesu. Ustalony przez biegłego stan zdrowia oskarżonego faktycznie uniemożliwia mu efektywny udział w postępowaniu, o ile prowadzone byłoby ono w siedzibie danego sądu, co w sposób ewidentny

byłoby sprzeczne z dobrem wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.), zwłaszcza gdy prowadzenie tego postępowania z udziałem oskarżonego jest możliwe, tyle że przed innym sądem. Prawo uczestniczenia do aktywnego brania udziału w swoim własnym procesie stanowi jedno z podstawowych praw oskarżonego w demokratycznym państwie prawa. Państwo to winno dążyć do zapewnienia efektywnej realizacji tego uprawnienia, nawet gdy konieczne jest odstąpienie od ogólnej właściwości miejscowej sądu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 2 lutego 2022 r., II KO 110/21

1. Z treści art. 545 § 3 k.p.k. wynika obowiązek sądu rozstrzygającego w przedmiocie wznowienia przeprowadzenia wstępnej kontroli wniosku pod kątem jego ewentualnej bezzasadności o charakterze oczywistym, która wynikać może również z tego, że okoliczności i argumenty, na które wnioskodawca wskazuje, ze swej natury nie mogą uruchomić procedury wznowieniowej, gdyż błędnie je zakwalifikowano do określonej grupy kodeksowych podstaw wznowienia.
2. Z treści art. 540 § 2 k.p.k. wynika, że postępowanie wznowia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą przepisu prawnego, na którego podstawie zostało wydane orzeczenie. Oznacza to, że wznowienie postępowania przy wykorzystaniu tego przepisu może nastąpić jedynie wówczas, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego miało miejsce po wydaniu wyroku skazującego.
3. Z treści art. 63 § 1 k.k. należy wyprowadzać brak możliwości zaliczenia tego samego okresu tymczasowego aresztowania na poczet dwóch lub więcej orzeczonych kar pozbawienia wolności. W sytuacji, gdy w stosunku do tymczasowo aresztowanego wprowadza się do wykonania karę pozbawienia wolności, okres wykonywania tej kary nie może być jednocześnie okresem wykonywania innej kary pozbawienia wolności, także tej, która została wobec skazanego orzeczona w sprawie, w której stosowano tymczasowy areszt. W jednym okresie można bowiem odbywać tylko jedną karę pozbawienia wolności. Zaliczenie tego samego okresu izolacji na poczet dwóch lub więcej kar orzeczonych w różnych sprawach pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z celem art. 63 § 1 k.k.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lutego 2022 r., IV KO 75/21

Jeżeli adwokat złożył pismo wskazujące na brak podstaw do wznowienia postępowania wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska i wnioskiem o przyznanie wynagrodzenia za wykonanie zleconych przez sąd czynności, to w tym stanie rzeczy należy wniosek uwzględnić i zasądzić na rzecz adwokata kwotę, której wysokość odpowiada stawce określonej w § 17 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu podwyższonej o 23% VAT (§ 4 ust. 3 wskazanego rozporządzenia).

Postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., I KO 42/21

1. Przesłanki wznowienia postępowania lustracyjnego określa art. 21d ust. 2 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów. W pkt 1 wskazuje

na sytuację, kiedy w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, które zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że przestępstwo to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. W pkt 2 jest mowa o sytuacji, kiedy po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznanne przedtem sądowi, wskazujące na to, że prawomocne orzeczenie z powodu nowych faktów lub dowodów jest oczywiście niesłuszne. Spostrzeżenia czynione w oparciu nie o dokumenty nowo pozyskane, ale dostępne w toku postępowania lustracyjnego, nie są nieznanymi sądowi nowymi faktami lub dowodami.

2. Ustawa lustracyjna w art. 2 ust. 1 pkt 5 nakazuje ujawnienie pracy lub służby w „instytucjach centralnych Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległych im jednostkach terenowych w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych”, bez względu na rodzaj pełnionej w nich pracy lub służby. Dlatego, jeżeli lustrowany pozostawał „na etacie SB”, to jest zobowiązany ujawnić w oświadczeniu lustracyjnym fakt służby w tej formacji. Ustawa nie różnicuje bowiem, czy funkcjonariusz SB wykonywał czynności wprost zmierzające do ochrony i utrwalenia panowania struktur państwa komunistycznego, zwłaszcza poprzez operacyjne zwalczanie opozycji demokratycznej, czy też czynności o charakterze pomocniczym (np. praca w transporcie, dziale finansów czy w archiwum).

Wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2022 r., IV KK 666/21

1. Pomiędzy znamionami przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. a wykroczenia z art. 87 § 1 k.w. różnica sprowadza się do stopnia intoksykacji alkoholem lub środkiem odurzającym. Stan po użyciu środka podobnie działającego do alkoholu jest równoznaczny jedynie ze znajdowaniem się tego środka w organizmie. Natomiast jego użycie nie oznacza jeszcze realnego wpływu zażytego środka na zdolności psychomotoryczne kierowcy. Nie ma więc możliwości, aby czyn opisany jako prowadzenie pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie „po użyciu” środka odurzającego kwalifikować jako przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.
2. Kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem sąd kasacyjny nie musi zawierać w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 10 lutego 2022 r., III UZP 10/21

Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ustaje w przypadku opłacenia składki w terminie, ale w wysokości niższej niż należna (art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm., w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2022 r.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22

Ocena co do sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana po 23 stycznia 2020 r. na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), wymaga prowadzenia ustaleń według kryteriów określonych w uzasadnieniu uchwały składu połączonych izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNC 2020 nr 4, poz. 34), czy wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Uchwała Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III PZP 3/21

Podstawą ustalenia wysokości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w odniesieniu do nauczycieli będących emerytami, rencistami albo nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenia kompensacyjne jest suma tych świadczeń pobieranych przez nich w ciągu roku (art. 53 ust. 2 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela; t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III UZP 12/21

Prawo do rolniczej renty rodzinnej nie ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przez ubezpieczonego przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w kwocie mieszczącej się w przedziale od 70% do 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 104 ust. 8 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291, ze zm., w związku z art. 34 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 266 ze zm.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., III UZP 9/21

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala w decyzji wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej w danym roku składkowym (art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm. w związku z art. 27 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1205 ze zm.), jeżeli płatnik składek kwestionuje wysokość tej stopy ustaloną w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ustawy wypadkowej.

Bibliografia

- Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 18/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 16/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 12/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I KZP 8/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2022 r., IV KK 475/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III KO 17/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., I NSNc 601/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lutego 2022 r., III KO 10/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2022 r., II KO 111/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lutego 2022 r., V KK 357/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lutego 2022 r., III CO 25/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2022 r., III KZ 5/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., I KO 72/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., III KK 493/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., III KS 3/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., IV KO 2/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., V KZ 4/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 2 lutego 2022 r., II KO 110/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 1 lutego 2022 r., IV KO 75/21.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., I KO 42/21.
Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 90/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 85/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 76/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., III CZP 54/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 80/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 63/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2022 r., III CZP 44/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2022 r., III CZP 12/22:
Uchwała Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 24 marca 2022 r., III CZP 48/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III PZP 3/21.
Uchwała Sądu Najwyższego z 23 lutego 2022 r., III UZP 12/21.
Uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., III UZP 9/21.
Uchwała Sądu Najwyższego z 2 lutego 2022 r., III CZP 32/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 10 lutego 2022 r., III UZP 10/21.
Wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2022 r., I NKRS 14/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 2022 r., I KK 204/20.
Wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2022 r., II DK 116/21.
Wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2022 r., IV KK 666/21.